

A realista és naturalista epika jellemzői. Balzac és Stendhal

„A NAGY VAGYONOK TITKA”

Javasolt feldolgozási idő: 1 óra 30 perc

1. feladat

Nézz meg egy rövid részletet Stendhal Vörös és fekete című regényének feldolgozásából (0:08:44-ig), majd válaszolj a kérdésekre!

[Youtube, Vörös és fekete](#)

1. Hol játszódik a jelenet?

2. Hova szeretne Julien menni innen?

3. Miért ájul el szerinted Julien Pirard abbé előtt?

4. Mit gondolsz, miért Pirard abbét választotta Julien a gyóntatójául?

5. Jól döntött szerinted Julien, hogy nem mást választott?

6. Mivel tűnik ki a társai közül Julien Sorel?

7. Szerinted mit tanulhatnak meg a leginkább a papi szemináriumban a növendékek?

8. Mit gondolsz, kihez beszél a jelenet végén a templomban Julien?

2. feladat

Most nemcsak szövegértésben tesztelheted magad, hanem újabb információkat is kapsz Balzac munkásságáról. Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Honoré de Balzac

(1799–1850)

Balzac életműve szándékában is, megvalósításában is a legnagyobb méretű irodalmi alkotás, amelybe ember valaha is belevágott. Az *Emberi színjáték* hömpölygő regényáradatát száznegyven műre tervezte, és több mint kilencven el is készült már, amikor írójuk alig ötvenegy éves korában meghalt. A

regényeknek, elbeszéléseknek ez a zegzugos rendszere, amelyben mintegy kétezer alak él, nyüzsög, tolong, vágyódik sikerek és sikertelenségek között, úgy nőtt ki a romantikából, hogy azóta alapja lett minden realista törekvésnek. Balzac előtt is akadtak már realista regények, de Balzac óta létezik a realista regényirodalom.

Az Honoré de Balzac név hangzása a franciában nemesi és előkelő, pedig afféle módos parasztok voltak, igazi nevük Balssa volt; az író apja ezt változtatta a napóleoni időkben Balzacra, hozzáteve a nemességet jelző de szócskát, amelyet soha nem adományozott nekik uralkodó. Ez az előkelőség iránti vágy a fiában a tündöklés, a fényűzés iránti vágygá, mindent akarássá erősödött. Ifjú jogászként úgy került fel Párizsba, hogy valamiképpen meg kell hódítania a világot. Később, már neves íróként, asztalán ott állt Napóleon szobra, amely alá ezt írta: „Amit ő karddal kezdett, azt én tollal fejezem be.” – Napóleon akkor már rég megbukott, nemsokára meg is halt a Szent Ilona-i száműzetésben. A helyreállított királyság nem is volt a fiatal Balzac ellenére való, hazuról hozta a királyhűséget és az egyházhű vallásosságot. Idővel a saját érzelmei ellenére, a valóság kényszerítő ereje folytán lett ennek a királyság és a klerikalizmus leleplezője és megbélyegzője.

Húszéves korától kezdve rendszeresen készült az irodalomra. S amibe belekezdett, azt szinte emberfeletti erővel és kitartással csinálta. Fél napot tudott egyfolytában könyv mellett ülni, hogy utána órákig járkáljon a külvárosok utcái között, és figyelje az emberek életét. [...] Időközben üzleti vállalkozásokba is fogott, mert szeretett volna gondtalanul élni, de tönkrement, és bujkálnia kellett a hitelezők elől. Így már adósságai is kényszerítették, hogy az írásból fedezze a megélhetését.

Harmincéves korában írta meg a Huhogók című regényét, amely a forradalom napjaiban játszódik. Később, amikor kialakult benne az összefüggő regényciklus gondolata, ebből lett a nagy sorozat első regénye. Két évvel később – 1831-ben – döntötte el, hogy a francia társadalom egészét fogja ábrázolni a forradalomtól a maga koráig. Walter Scottot vallotta a példaképének, aki különböző regényeiben nyomon követte az angol társadalom történelmi útját. Scott azonban egymástól független történeteket mondott el. Balzacban megfogalmazódott az a gondolat, hogy habár mindegyik regénynek és elbeszélésnek zárt egésznek kell lennie, mégis valamennyi egyetlen nagy egységet alkosson, és az alakok az egyik történetből lépjenek át a másikba. Aki itt esetleg csak mellékalak, az egy másik regényben főszereplő lehet, vagy akit az olvasó két-három regényből már jól ismer az események előteréből, az egy következőben esetleg éppen csak megjelenik a cselekmény peremén. És ahogy az évek múlnak, a hősök idősödnek, az idősek meghalnak, új nemzedékek születnek. A balzaci életműben számos életutat lehet végigkísérni.

A nagy sorozatnak egyelőre nem adott közös címet, később *Társadalmi tanulmányok*nak akarta elkeresztelni. Csak 1842-ben, amikor az addigra elkészült regények először jelentek meg egységes kiadásban, találta ki az *Emberi színjáték* címet, mintegy Dante *Isteni színjáték*ának ellentétéként. [...]

Szakadatlan munkára rendezkedett be. Egész éjszaka írt, délelőtt aludt, délután fordult meg társaságokban, ahonnan sietet haza az íróasztalához. Munka közben töméntelen feketekávét fogyasztott, rengeteget dohányzott; ha kimozdult hazulról, mértéktelenül evett és ivott. Gyengébb szervezetű embert sokkal hamarabb leterített volna ez az életforma. Balzac azonban hihetetlenül szívós volt, győzte az élettempót. Volt olyan év, amikor hat regényt is megírt. Van olyan regénye, amelyet újra meg újra átdolgozott, amíg végre elégedett volt vele. És nem törődik azzal, mit szól a kritika. Mert noha elég hamar népszerűvé vált, és a könyveit az olvasók már várták, tehát a kiadók szívesen megjelentették, az írók és irodalmárok gyanakodva nézték ezt a szertelenséget. Eleve rosszindulattal figyelték példátlan termékenységét. De visszariasztotta a kritikusokat az a bűnökkel teli körkép is, amelyet a polgári világról festett.

(A részletek forrása: Literatura.hu, *Honoré de Balzac*)

1. Milyen származású volt Balzac?

2. Mit írt Napóleon szobra alá Balzac?

3. Hány műre tervezte Balzac az *Emberi színjátékot*, és mennyi készült el belőle?

4. Mi lett volna eredetileg az *Emberi színjáték* címe?

5. Mi kényszerítette Balzacot a becsvágyán kívül még e rengeteg regény megírására?

6. Kinek, melyik művére utal a regényciklus címe?

7. Ki volt Balzac írói példaképe?

8. Melyik időszakot ábrázolta Balzac a regényeiben?

9. Milyen napszakban írta Balzac a regényeit?

10. Miért figyelték a korabeli kritikusok rosszindulattal Balzac tevékenységét?

3. feladat

Ha olvastad a regényt, könnyen elhelyezed a Vauquer (voké) panzió lakóit a házban! Húzd össze őket azzal a szinttel, ahol laknak! Mit állapítottál meg, mi alapján foglalják el a helyüket?

MANZÁRD

Vauquer-né

HARMADIK EMELET

Michonneau kisasszony

Rastignac és Goriot

MÁSODIK EMELET

Christophe, a kifutóinas és Sylvie, a szakácsné

Poiret

Vautrin

ELSŐ EMELET

Victorine Taillefer

Couture-né

